

Anna Canals: “A Catalunya encara hi ha molta gent que no sap que l’occità és llengua oficial”

written by Xavier Pérez i Serrano | 4 de maig de 2016

Anna Canals. Occitanista catalana, membre del [CAOC \(Cercle d'Agermanament Occitano-Català\)](#). Historiadora d'art i emprenedora, dirigeix un acollidor espai de llibreria-cafè “Lletres de paper” a Mataró, i és una apassionada de la lectura i d'Occitània.

Anna, com vas arribar a interessar-te per Occitània?

Tot va començar a la universitat quan estudiava història de l'art. La meva especialitat era el món medieval i un dels temes que més em cridava l'atenció era la poesia trobadoresca. Els trobadors em fascinaven. Vaig començar aleshores a investigar el territori on havia sorgit aquesta riquesa literària i vaig descobrir un lloc preciós amb unes tradicions que valia la pena recuperar i donar a conèixer. Heu llegit Martí de Riquer? Endinseu-vos en les seves obres sobre els trobadors occitans i ho comprendreu tot. Transmet la seva història amb passió.

Quines afinitats compartim des de Catalunya amb el nostre veí del nord?

Moltes més de les que la majoria de gent imagina. Catalunya i Occitània són dos territoris germans que comparteixen la mateixa tradició. Per començar, la llengua. L'antiga llengua d'oc o occità (amb tots els seus dialectes) prové del llatí, com el català. Totes dues són llengües romàniques i, per tant, s'assemblen molt pel que fa a l'escriptura i a la pronunciació. En segon lloc, el territori. Fins al 1659, com a

conseqüència de la firma del Tractat dels Pirineus, les regions del Rosselló, el Conflent, el Vallespir, l'alta Cerdanya i el Capcir, que fins aleshores havien format part de Catalunya, van ser annexionades pels francesos. Des del segle XVII fins a l'actualitat. Però les barreres només són frontereres, les ideològiques encara perduren. És difícil desvincular-se d'una tradició que ha anat perllongant-se al llarg dels anys. Entre Catalunya i la Catalunya Nord (denominació creada al segle XX per reivindicar la catalanitat de la zona sud de França) existeixen, així doncs, afinitats culturals. No només, com he dit, la llengua i el territori, sinó també la cuina, l'art...

Respecte a la situació que travessa la llengua catalana, creus que l'occità té una situació similar?

L'occità es troba en una situació d'extrema dificultat. Actualment, és una llengua residual molt maltractada pel govern francès, que des de sempre ha buscat mantenir una llengua única a tot l'Estat. És trist recordar que les noves generacions la troben una llengua morta i inútil per la política repressiva de l'estat francès. Només es conserva en algunes zones rurals i molt poques vegades la gent la parla pel carrer. L'occità ha quedat reduït a l'interior de les cases i són pocs els que la fan servir com a llengua d'ús habitual. Les últimes enquestes ens diuen que la saben parlar unes 700.000 mil persones, repartides pel sud de França, la Vall d'Aran, algunes zones d'Itàlia i al Principat de Mònaco. No obstant això, s'ha de ser optimista. Hi ha grups i associacions occitanistes que lluiten perquè la seva llengua no desaparegui. S'ha de mantenir l'esperança: encara hi ha escoles on s'ensenya l'occità. La llengua catalana, tot i la seva situació actual, es troba molt més viva i protegida.

Quines activitats es duen a terme des de l'associació catalano-occitana? En destacaries alguna especialment?

A Catalunya tenim la sort de comptar amb associacions com el [CAOC \(Cercle d'Agermanament Occitano-Català\)](#), la missió de la

qual és donar a conèixer els lligams que existeixen entre Catalunya i Occitània. Per això, organitzem un munt d'activitats, tant a la nostra seu del carrer de la Providència 42 de Barcelona (presentacions de llibres, visionats de documentals en occità, classes de llengua occitana...) com a l'exterior (sortides culturals a Occitània per conèixer de primera mà el territori). De totes les activitats que duem a terme destaca especialment la Dictada Occitana, un concurs que es realitza a finals de cada gener i que aplega a molts occitanistes afiliats a la causa. Tal com diu el nom, el concurs consisteix en la dictada d'un text en occità. Els participants l'han de transcriure fent les menors errades possibles. El que menys en fa té premi, i no un qualsevol! A part de llibres, el guanyador té l'oportunitat de participar a l'Escola Occitana d'Estiu, un punt de trobada internacional que té lloc cada agost a la localitat de Vilanòva d'Òlt, a la regió d'Aquitània.

Creus que l'oficialitat de l'aranès a Catalunya pot ajudar a un merescut reconeixement de l'occità a l'estat francès? De quina manera ho podria afavorir?

Ja fa anys que es treballa perquè l'estat francès reconegui l'occità com a llengua oficial. No crec, des de la meua modesta opinió, que es pugui fer més del que ja s'està fent. Caldria que més gent reaccionés, que canviés de mentalitat. Quan es pensa de manera oberta, sense prejudicis, és quan arriben els grans canvis. Que l'aranès sigui oficial a Catalunya és un pas, una mostra del que es pot aconseguir; només falta que els francesos prenguin exemple. A França, l'occità no té cap reconeixement legal, però encara s'ensenya a algunes escoles i a la universitat. Això és el que cal mantenir i millorar.

La minorització de l'occità ha estat una qüestió molt prioritària a França. De quina manera podríem aconseguir que el jovent descobrís el tresor cultural i lingüístic de l'occità, per al seu ús lingüístic i la transmissió a les

futures generacions? Creus que podem trobar estratègies comunes des de Catalunya per interessar-nos per la llengua que fou dels trobadors medievals?

És una qüestió de cultura personal, transmissió familiar i sobretot, també de política cultural des de l'estament públic. Sempre he pensat que l'educació no només s'aprèn a l'escola, sinó també a casa. Per una banda, són els pares els que han d'inculcar als seus fills la tradició occitana perquè aquests la puguin apreciar i transmetre de retruc a les futures generacions. És evident que des de les escoles també s'ha de fer molta feina, conscienciar els nens i nenes sobre la realitat del seu territori. Cal introduir des de petits la diversitat cultural, ja que mai no ha estat bona una idea única i centralista. Fomentar activitats relacionades i promoure-les adequadament també seria del tot aconsellable. Falta fer més feina de conscienciació, tant a Catalunya com a Occitània. A Catalunya encara hi ha molta gent que no sap que l'occità és llengua oficial.

Finalment, Anna, l'occità i el català són les llengües romàniques més properes, però penses que la dialectalització de la primera podria dur-la, definitivament, a la seva substitució per la llengua de la Marianne?

El francès continuarà sent la llengua majoritària, ara i sempre, perquè hi ha un estat al darrera i es considera de prestigi. Aquí sí que em mostro pessimista. S'ha de lluitar per conservar i fomentar l'occità; quan això s'hagi aconseguit i millorat, podrem pensar en el següent pas.

Gràcies, Anna, per parlar-nos del tresor cultural que representa l'occità i per defensar la diversitat lingüística sense embuts, agermanant la nostra llengua amb una altra tan rica i propera, en un moment en què des de diferents sectors ideològics es força la uniformització, la demagògia i la ignorància sociolingüística.